

Διερεύνηση του Θέματος «Πολιτιστική Εγνατία»:
Επισκεψιμότητα και εισπράξεις στα Μουσεία και τους Αρχαιολογικούς
Χώρους στη Ζώνη Επιρροής της Εγνατίας Οδού



Το παρόν Κείμενο Εργασίας ανικνεύει το θέμα της επίδρασης του αυτοκινητόδρομου της Εγνατίας Οδού ως προς την λειτουργία και ανάπτυξη των χώρων και τόπων πολιτιστικής κληρονομιάς στη ζώνη επιρροής της. Συγκεκριμένα το Κείμενο Εργασίας παρουσιάζει τα αποτελέσματα μιας πρώτης ανάλυσης της επισκεψιμότητας και των εισπράξεων των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων στη Ζώνη Επιρροής της Εγνατίας Οδού αλλά και στη Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας. Τα πρωτογενή δεδομένα προέρχονται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. και αφορούν (α) τα εισιτήρια επισκεπτών και τις εισπράξεις σε μουσεία (περίοδος: 2000-2015) και (β) τα εισιτήρια επισκεπτών και τις εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους για την περίοδο 2000-2015.

Το Κείμενο συνέταξε και επιμελήθηκε η Μαρία Λυκόγιαννη, φοιτήτρια του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του ΑΠΘ, στο πλαίσιο της 2μηνιας πρακτικής της άσκησης στο Παρατηρητήριο της ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. το διάστημα 01,07-31.08.2016.

Τα περιεχόμενα και οι τυχόν απόψεις που φιλοξενούνται στις εκθέσεις και τα κείμενα εργασίας του Παρατηρητηρίου δεν αντανακλούν απαραίτητα τη σύμφωνη γνώμη της εταιρείας ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για μη εμπορικούς σκοπούς με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή (Παρατηρητήριο - Εγνατία Οδός Α.Ε.).

Internet:

<http://www.egnatia.eu>

<http://observatory.egnatia.gr>

© ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. 2016



ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διερεύνηση του Θέματος «Πολιτιστική Εγνατία»: Επισκεψιμότητα και εισπράξεις στα Μουσεία και τους Αρχαιολογικούς Χώρους στη Ζώνη επιρροής της Εγνατίας Οδού

1. Εισαγωγή

Το θέμα «Πολιτιστική Εγνατία» σχετίζεται, κυρίως, με την ανάδειξη της ταυτότητας της Εγνατίας Οδού και της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, με την προβολή παραδοσιακών οικισμών, αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών και θρησκευτικών μνημείων, πολιτιστικών κέντρων και δρώμενων, καθώς και εκπαιδευτικών-ερευνητικών ιδρυμάτων όπως και με την ενημέρωση για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που γίνονται κατά μήκος της Εγνατίας Οδού. Ο σκοπός του έγκειται στην ανάγκη να πολλαπλασιαστούν τα οφέλη και να αξιοποιηθεί πλήρως η δυνατότητα συμβολής της Εγνατίας Οδού στη συνοχή και ανάπτυξη της ευρείας περιοχής της Βόρειας Ελλάδας.

Στο παρόν Κείμενο Εργασίας παρουσιάζεται μια επισκόπηση της επισκεψιμότητας και των εισπράξεων των Μουσείων και των Αρχαιολογικών Χώρων στη Ζώνη Επιρροής¹ της Εγνατίας Οδού αλλά και στη Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας². Τα πρωτογενή δεδομένα προέρχονται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2/2016) και αφορούν:

- τα εισιτήρια επισκεπτών και τις εισπράξεις σε μουσεία (περίοδος: 2000-2015)
- τα εισιτήρια επισκεπτών και τις εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους (περίοδος: 2000-2015)

Η διαδικασία εκπόνησης της Εργασίας ξεκίνησε με τη συγκέντρωση όλων των δεδομένων από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2/2016) σχετικά με τον αριθμό των επισκεπτών και των εισπράξεων όλων των Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων των Περιφερειών διέλευσης της Εγνατίας Οδού αλλά και της Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο 2000-2015. Αφού ολοκληρώθηκε η συγκέντρωση των δεδομένων υπολογίστηκε ο συνολικός αριθμός επισκεπτών και εισπράξεων του κάθε Μουσείου και Αρχαιολογικού Χώρου για τη δεκαπενταετία 2000-2015 και για την πενταετία 2010-2015 για την εύρεση των 10 «πρώτων» και 10 «τελευταίων» μουσείων και αρχαιολογικών χώρων για τις δύο περιόδους αντίστοιχα. Ακολούθησαν οι υπολογισμοί των ετήσιων συνολικών αριθμών επισκεπτών και εισπράξεων ξεχωριστά για τη Ζώνη Επιρροής IV και τη Ζώνη IV' που αργότερα αποτυπώθηκαν γραφικά απεικονίζοντας την εξέλιξη τους μέσα στη δεκαπενταετία. Επίσης, υπολογίστηκαν οι μεταβολές (%) σε επισκέπτες και σε εισπράξεις του κάθε Νομού και του κάθε Μουσείου και Αρχαιολογικών Χώρων για τις εξής περιόδους: 2000-2015, 2005-2010, 2010-2015, 2013-2015, 2014-2015. Στη συνέχεια, υπολογίστηκαν τα ποσοστά συμμετοχής της

¹ Η Ζώνη Επιρροής (Ζώνη IV) αποτελείται από τις 5 Περιφέρειες διέλευσης της Εγνατίας Οδού: Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Ανατ. Μακεδονία & Θράκη.

² Η Ζώνη Επιρροής και η Στερεά Ελλάδα (Ζώνη IV') αποτελείται από 6 Περιφέρειες: τις 5 Περιφέρειες διέλευσης της Εγνατίας Οδού: Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Ανατ. Μακεδονία & Θράκη και την Στερεά Ελλάδα.

κάθε Ζώνης και Περιφέρειας στο σύνολο της Χώρας αλλά και τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε Περιφέρειας και Νομού στις Ζώνες IV και IV' για τις περιόδους 2000-2015 και 2010-2015. Τέλος, με την ολοκλήρωση αυτών των υπολογισμών σχεδιάστηκαν οι γραφικές πίτες που απεικονίζουν γραφικά την συμμετοχή των Περιφερειών και των Νομών και για τις 2 περιόδους.

2. «Πολιτιστική Εγνατία»

Η Εγνατία Οδός είναι ένα από τα μεγαλύτερα οδικά έργα που κατασκευάστηκαν τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη και συμπεριλαμβάνεται στα έργα πρώτης προτεραιότητας των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών. Βγάζοντας άμεσα από την απομόνωση μερικές από τις λιγότερο προσπελάσιμες Περιφέρειες (Ήπειρο, Δυτική Μακεδονία, Θράκη), η Εγνατία Οδός, συνδέει την Ελλάδα με τον Ευρωπαϊκό χώρο και τη Μέση Ανατολή, και μέσω των κάθετων αξόνων λειτουργεί ως συλλεκτήριο άξονας των Πανευρωπαϊκών Διαδρόμων Μεταφορών που διατρέχουν τη Νότιο-Ανατολική Ευρώπη από Βορρά προς Νότο.

Είναι φανερό ότι ένα τόσο σημαντικό και μεγάλο οδικό έργο, πέρα τις άλλες συμβολές του, δε θα μπορούσε να μην επηρεάσει τον Πολιτισμό και την πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας. Συγκεκριμένα, εξυπηρετεί μια πληθώρα τουριστικών περιοχών, μουσείων, αρχαιολογικών χώρων, πολιτιστικών τόπων, παραδοσιακών οικισμών και περιοχών φυσικού κάλλους, καθιστώντας τη ανάδειξη του θέματος της «Πολιτιστικής Εγνατίας» αναγκαία.

Η «Πολιτιστική Εγνατία» όπως προαναφέρθηκε, στοχεύει στην ανάδειξη της ταυτότητας της Εγνατίας Οδού και της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, στην προβολή παραδοσιακών οικισμών, αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών και θρησκευτικών μνημείων, πολιτιστικών κέντρων και δρώμενων, καθώς και εκπαιδευτικών-ερευνητικών ιδρυμάτων όπως και στην ενημέρωση των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που γίνονται κατά μήκος της Εγνατίας Οδού. Συνεπώς, συγκροτεί ένα μοναδικό, εξειδικευμένο και επώνυμο τουριστικό προϊόν, που μπορεί να αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη όλης της καλυπτόμενης περιοχής, -μια ανάπτυξη, που θα είναι βιώσιμη οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά, αλλά και θα συνδέει δημιουργικά μνημεία και χώρους φυσικού κάλλους και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος με την τοπική επιχειρηματικότητα και την παραγωγή του πρωτογενούς τομέα της περιοχής.

Το πολιτιστικό σωματείο Διάζωμα το οποίο επιδιώκει την ανάδειξη και προστασία των αρχαίων θεάτρων, την εξερεύνηση πόρων και την ένταξη τους στην καθημερινότητα των ανθρώπων, ασχολείται τα τελευταία χρόνια και με το κομμάτι της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού με άξονα την Αρχαία Εγνατία. Την Εγνατία δηλαδή που κατασκευάστηκε τον 2ο αιώνα π.Χ. από τους Ρωμαίους και διατηρήθηκε σε χρήση μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα. Εάν μάλιστα θεωρήσουμε την Εγνατία συνέχεια της προϋπάρχουσας «κάτω οδού» τότε μιλάμε για ένα διεθνή δρόμο που έχει ζωή 2.500 χρόνων. Στόχος του σωματείου με αυτό το πρόγραμμα είναι η δημιουργία μιας σύγχρονης περιηγητικής διαδρομής πάνω στα ίχνη της Αρχαίας Εγνατίας στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη. Η διαδρομή θα συνδέει τους Αρχαιολογικούς Χώρους της Περιφέρειας όλων των εποχών με την χρήση της τεχνολογίας της ψηφιακής επικοινωνίας και απεικόνισης για την συνεχή ιστορική ενημέρωση των ταξιδιωτών που θα διανύουν το αρχαιότερο οδικό άξονα.

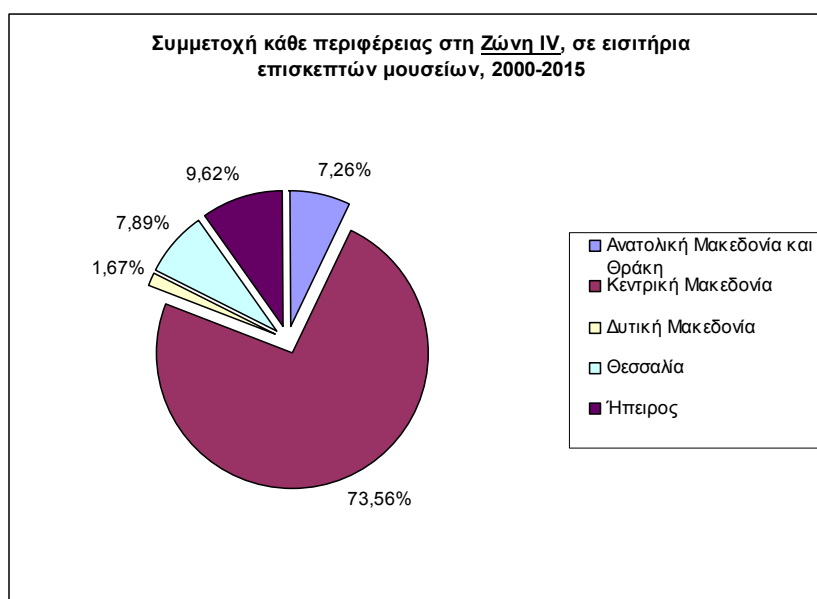
Σύμφωνα με όλα αυτά, η επισκόπηση της εξέλιξης της επισκεψιμότητας και των εισπράξεων των Μουσείων και των Αρχαιολογικών Χώρων με το πέρασμα των χρόνων στη Ζώνη Επιρροής της Εγνατίας Οδού υπάγεται στο θέμα της Πολιτιστικής Εγνατίας και είναι απαραίτητη εργασία για την κατανόηση και πλήρη αξιοποίηση των πολιτιστικών οφελών της ύπαρξης του αυτοκινητοδρόμου στις περιοχές διέλευσής του.

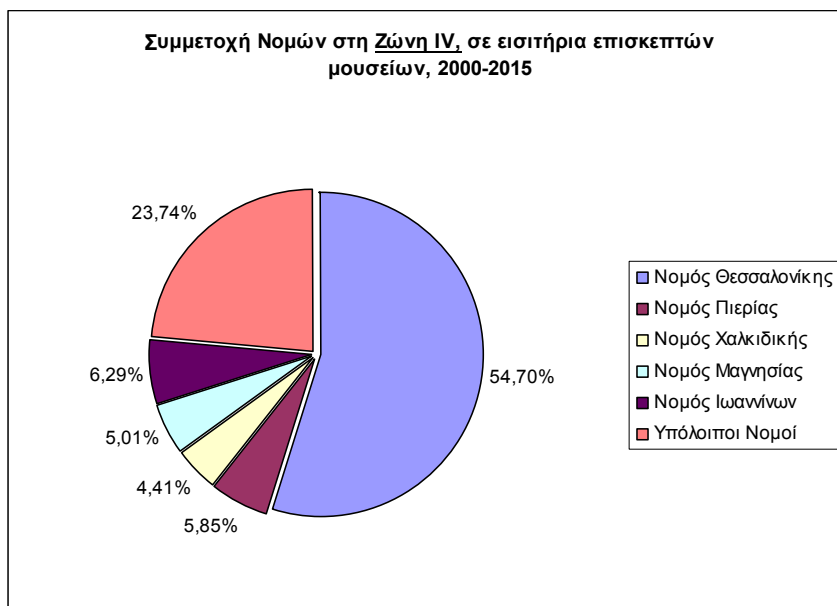
3. Επισκεψιμότητα και εισπράξεις στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους στη ζώνη επιρροής της Εγνατίας Οδού-Αποτελέσματα-Εκτίμηση

3.1 Εισιτήρια επισκεπτών σε Μουσεία

Αναφορικά με την κίνηση των επισκεπτών στα μουσεία, τα εισιτήρια των μουσείων της Ζώνης Επιρροής της Εγνατίας Οδού (IV) για την περίοδο 2000-2015 αντιστοιχούν στο 10,78% του συνόλου της Χώρας. Τα περισσότερα εισιτήρια, σε επίπεδο Περιφερειών, κόβονται στα μουσεία της Κεντρικής Μακεδονίας και ανέρχονται στα 3.548.199 εισιτήρια στο διάστημα '00-'15 τα οποία αντιστοιχούν στο 7,93% του συνόλου της Χώρας και στο 73,56% του συνόλου της Ζώνης IV. Μεγαλύτερο μερίδιο επισκεψιμότητας στα μουσεία της Κεντρικής Μακεδονίας κατέχει ο Νομός Θεσσαλονίκης που συμμετέχει με ποσοστό 74,36% στο σύνολο της Περιφέρειας.

Σε επίπεδο Νομών, ο Νομός Θεσσαλονίκης κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό εισιτηρίων σε μουσεία, κατέχοντας το ποσοστό των 54,70% στο σύνολο της Ζώνης IV και 5,90% στο σύνολο της Χώρας. Ο δεύτερος σε σειρά Νομός είναι ο Νομός Ιωαννίνων με ποσοστό συμμετοχής 6,29% στο σύνολο της Ζώνης IV και 0,68% στο σύνολο της Χώρας. Το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής παρουσιάζει ο Νομός Κιλκίς, συγκεντρώνοντας μόλις το 0,02% του συνόλου της Ζώνης IV, το οποίο σε μεγάλο βαθμό οφείλεται και στο γεγονός ότι διαθέσιμα στοιχεία επισκεψιμότητας υπάρχουν μόνο από το 2012 και μετά.

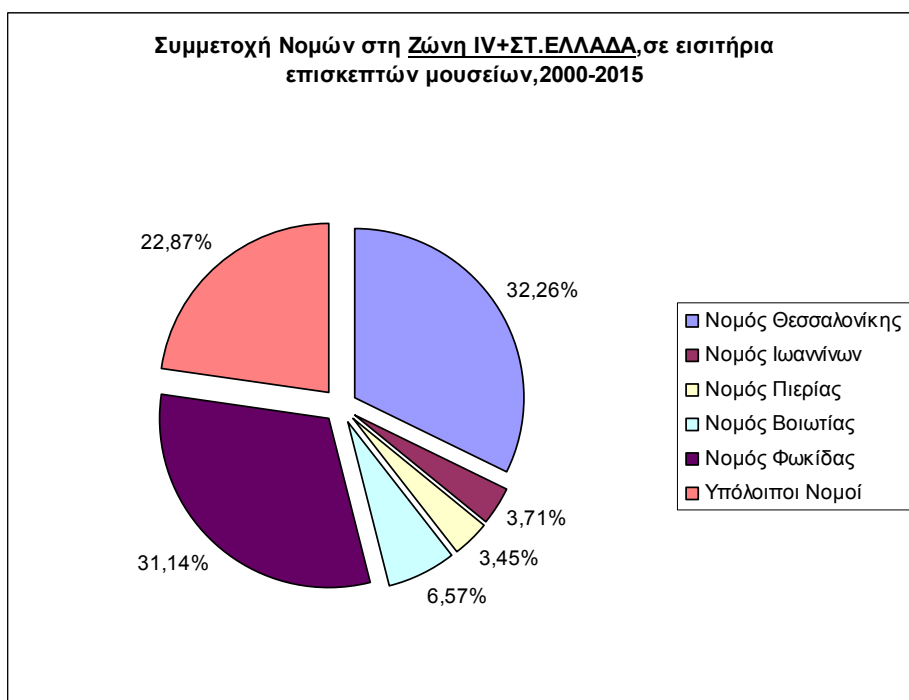
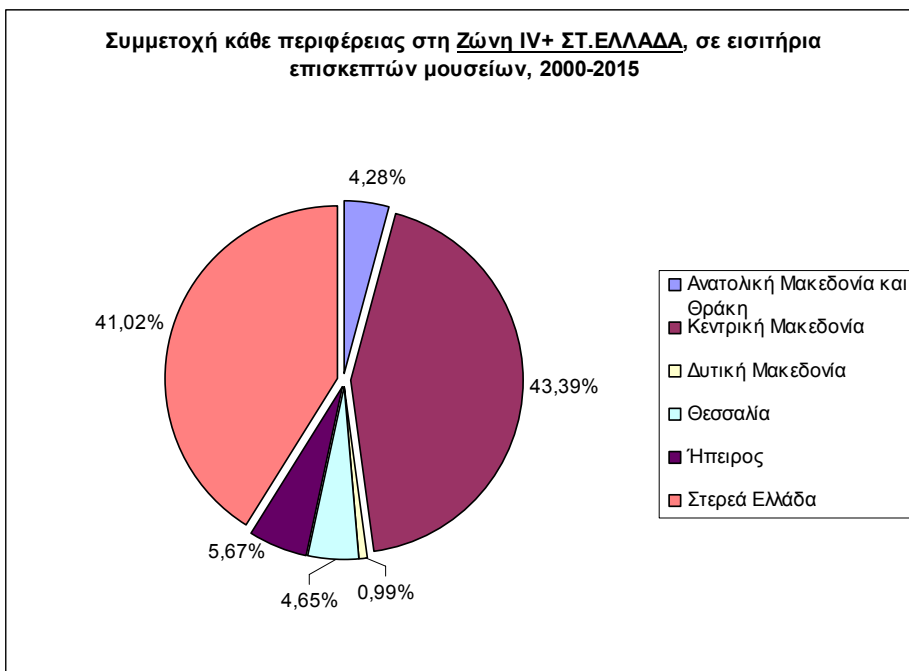




Αν στη Ζώνη Επιρροής που εξετάζεται προστεθεί και η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας³ (Ζώνη IV'), ως επιρροή της σύνδεσης μέσω του Αυτοκινητοδρόμου Αιγαίου, τα αποτελέσματα παρουσιάζουν διαφορετική κατάσταση με βάση τα ακόλουθα σημεία:

Όσον αφορά, την κίνηση των επισκεπτών στα μουσεία, τα εισιτήρια των μουσείων της Ζώνης IV' για την περίοδο 2000-2015 αντιστοιχούν στο 18,27% του συνόλου της Χώρας. Τα περισσότερα εισιτήρια, σε επίπεδο Περιφερειών, κόνονται πάλι στα μουσεία της Κεντρικής Μακεδονίας και ανέρχονται στα 3.548.199 εισιτήρια στο διάστημα 2000-2015 και αντιστοιχούν στο 7,93% του συνόλου της Χώρας και στο 43,39% του συνόλου της Ζώνης IV'. Μεγαλύτερο μερίδιο επισκεψιμότητας στα μουσεία κατέχει ο Νομός Θεσσαλονίκης που συμμετέχει με ποσοστό 32,26% στο σύνολο της Περιφέρειας. Η Στερεά Ελλάδα έρχεται δεύτερη σε σειρά με ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της Χώρας μόλις 0,43% λιγότερο από την Κεντρική Μακεδονία, δηλαδή 7,50% και 41,02% στο σύνολο της Ζώνης. Σε επίπεδο Νομών, ο Νομός Θεσσαλονίκης κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό εισιτηρίων σε μουσεία, συμμετέχοντας με 32,26% στο σύνολο της Ζώνης και με 5,90% στο σύνολο της Χώρας. Ο δεύτερος σε σειρά Νομός είναι ο Νομός Φωκίδος με ποσοστό 31,14% του συνόλου της Ζώνης IV' και 5,69% του συνόλου της Χώρας. Το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής παρουσιάζει ο Νομός Κιλκίς, συγκεντρώνοντας μόλις το 0,014% του συνόλου της Ζώνης IV'.

³ Η Ζώνη Επιρροής και η Στερεά Ελλάδα (Ζώνη IV') αποτελείται από 6 Περιφέρειες: τις 5 Περιφέρειες διέλευσης της Εγνατίας Οδού: Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Ανατ. Μακεδονία & Θράκη και την Στερεά Ελλάδα.



Πιο αναλυτικά,σε επίπεδο Περιφερειών, για την περίοδο 2000-2015 παρατηρείται η ακόλουθη εξέλιξη:

Στην **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας** παρατηρείται αύξηση των επισκεπτών στα μουσεία την πενταετία 2000-2005 (132%). Στη συνέχεια, το διάστημα 2005-2010 καταγράφεται μείωση (-42%) ενώ την πενταετία 2010-2015 σημειώνεται πολύ μεγάλη αύξηση (314%), η οποία κατά κύριο λόγο οφείλεται στην πολύ μεγάλη αύξηση της επισκεψιμότητας που παρουσίασαν οι Νομοί Σερρών και Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, τα Μουσεία Βυζαντινού Πολιτισμού στη

Θεσσαλονίκη και της Αμφίπολης στις Σέρρες σημείωσαν αύξηση της τάξεως των 842% και 605% αντίστοιχα. Ενδιαφέρον έχει, επίσης, ότι το διάστημα 2010-2015 ο μόνος Νομός που εμφάνισε μείωση είναι ο Νομός Πιερίας με ποσοστό -7%.

Όσον αφορά την **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας** το 2000-2001 παρατηρείται μηδενική επισκεψιμότητα στα μουσεία. Το διάστημα 2002-2005 σημειώνεται μείωση στα εισιτήρια επισκεπτών (-10,74%) η οποία συνεχίζεται με μεγαλύτερο ρυθμό και την επόμενη πενταετία (-85%), ενώ την περίοδο 2010-2015 καταγράφεται αξιοσημείωτη αύξηση της τάξεως των 843%, γεγονός που οφείλεται στην ενεργή συμμετοχή του Μουσείου της Αιανής στην Κοζάνη από το 2012 και μετά. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι την περίοδο 2014-2015 η μεταβολή του αριθμού των επισκεπτών είναι μόνο 6,37%, πολύ μικρή αύξηση σε σχέση με αυτή που σημειώθηκε το διάστημα '10-'15. Ο κύριος λόγος είναι το προσωρινό κλείσιμο του Βυζαντινού Μουσείου της Καστοριάς εξαιτίας των εργασιών που έγιναν για την ανακαίνιση και την επανέκθεση των συλλογών του τη διετία αυτή.

Η **Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης** παρουσιάζει συνεχή αύξηση επισκεπτών στα μουσεία της όλη τη διάρκεια της περιόδου 2000-2015. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2000-2005 εμφανίζει μια αύξηση μόλις 1,42% ενώ την επόμενη πενταετία η αύξηση είναι πολύ μεγαλύτερη: 76,16%. Την πενταετία 2010-2015 η αύξηση μειώνεται σε σχέση με την προηγούμενη στο 45,77%.

Στην **Περιφέρεια Θεσσαλίας** ο αριθμός εισιτηρίων στα μουσεία σημειώνει αύξηση την πενταετία '00-'05 (167%) και μείωση την περίοδο '05-'10 (-79%), ενώ στη συνέχεια το διάστημα 2010-2015 παρουσιάζει σημαντική αύξηση (388%), η οποία κατά κύριο λόγο οφείλεται στην μεγάλη αύξηση της επισκεψιμότητας που παρουσίασε το Μουσείο του Βόλου στον Νομό Μαγνησίας.

Η **Περιφέρεια Ηπείρου** εμφανίζει μικρή μείωση στον αριθμό των επισκεπτών το διάστημα 2000-2005 (-3%), ενώ από το 2005-2015 παρουσιάζει συνεχή αύξηση, με αξιοσημείωτη την μεταβολή στο διάστημα 2010-2015 (121%), η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας στον Νομό Θεσπρωτίας άρχισε τη λειτουργία του από τα τέλη του 2009.

Τέλος, για την **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**, για την περίοδο 2000-2005 η μεταβολή στον αριθμό των εισιτηρίων καταγράφεται στο 50,24% ενώ την επόμενη πενταετία ('05-'10) σημειώνεται μείωση της τάξης των -59,85% που οφείλεται στη μείωση του αριθμού επισκεπτών σε όλους τους Νομούς και ιδιαίτερα στον Νομό Φωκίδα και το Μουσείο των Δελφών. Την περίοδο 2010-2015 η επισκεψιμότητα σημειώνει αξιοσημείωτη αύξηση της τάξεως των 127,44%. Σημαντικός παράγοντας στη μεταβολή αυτή είναι πάλι ο Νομός Φωκίδος (ως ο Νομός με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα της Περιφέρειας) και το Μουσείο των Δελφών που διπλασίασε, και παραπάνω, τους επισκέπτες του.

Σε επίπεδο Νομών, οι Νομοί που παρουσιάζουν μεγαλύτερες αυξήσεις (πάνω από 100%) την εξεταζόμενη περίοδο (2000-2015) είναι ο Νομός Ημαθίας με 1396%, Καβάλας με 1204% , Θεσσαλονίκης με 635%, Σερρών με 511%, Φθιώτιδος με 494%, Μαγνησίας με 358% και Δράμας με 205%. Αναλυτικά, η μεταβολή που σημειώνει ο Νομός Ημαθίας αποδίδεται κυρίως στην εισαγωγή στοιχείων επισκεψιμότητας του Βυζαντινού Μουσείου Βέροιας από το 2002 και η αύξηση των επισκεπτών του Αρχαιολογικού Μουσείου της Βέροιας από το 2012. Παρόμοια για τον Νομό Καβάλα, η μεγάλη αυτή μεταβολή οφείλεται κυρίως στην προσθήκη στοιχείων σχετικά με την επισκεψιμότητα του Μουσείου της Θάσου από το 2006 και λιγότερο από την προσθήκη του Μουσείου Φιλίππων από το 2010. Στον Νομό Θεσσαλονίκης η μεταβολή αυτή

αποδίδεται στην μεγάλη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών στο Αρχαιολογικό και Βυζαντινό Μουσείο και στον Λευκό Πύργο, η οποία σημειώθηκε κυρίως την πενταετία 2010-2015, ενώ την προηγούμενη πενταετία και οι τρεις χώροι παρουσίασαν μείωση στους επισκέπτες τους. Η μεγάλη μεταβολή των επισκεπτών του Νομού Σερρών οφείλεται πρώτον στη σημαντική αύξηση των επισκεπτών του Μουσείου της Αμφίπολης τη διετία 2014-2015 και δεύτερον στην σταδιακή αύξηση τους από το 2000-2006 (από το 2007-2013 σημειώθηκε μείωση των επισκεπτών). Το ίδιο και για τους Νομούς Φθιώτιδος, Μαγνησίας και Δράμας, οι μεγάλες αυξήσεις που σημειώνουν προέρχονται εξαιτίας της μικρής επισκεψιμότητας το 2000 σε σχέση με αυτήν του 2015.

- Τα 10 πρώτα και 10 τελευταία μουσεία της Ζώνης IV με βάση το σύνολο των επισκεπτών τους το διάστημα 2000-2015 :

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.261.168)	Μουσείο Κιλκίς (1.159)
2	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (924.616)	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (3.398)
3	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (452.677)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (4.075)
4	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (282.046)	Μουσείο Κόνιτσας (Φωτ. Έκθεση) Ν. Ιωαννίνων (5.267)
5	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (225.685)	Μουσείο Άρτας (6.640)
6	Μουσείο Πέλλης (211.490)	Μονή Ζυγού Ουρανούπολης Ν. Χαλκιδική (10.781)
7	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (207.901)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (16.000)
8	Πύργος Πρόσφορου Ν. Χαλκιδική (155.564)	Μουσείο Ηγουμενίτσας Ν. Θεσπρωτίας (16.159)
9	Αρχοντικό Γ. Σβάρτς Ν. Λαρίσης (138.872)	Μουσείο Κομοτηνής Ν. Ροδόπης (18.521)
10	Αμφίπολις Ν. Σερρών (131.408)	Μουσείο Αιανής Ν. Κοζάνης (19.014)

- Αντίστοιχα, για τη Ζώνη IV' για το διάστημα 2000-2015 είναι:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Μουσείο Δελφών Ν. Φωκίδος (2.528.987)	Μουσείο Θυρρείου Ν. Αιτωλοακαρνανίας (864)
2	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.261.168)	Μουσείο Κιλκίς (1.159)
3	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (924.616)	Αρχαιολογική συλλογή Ελάτειας Ν. Φθιώτιδος (1.594)
4	Ιερά Μονή Οσίου Λουκά Ν. Βοιωτίας	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (3.398)
5	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (452.677)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (4.075)
6	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (282.046)	Θέρμου Ν. Αιτωλοακαρνανία (4.115)
7	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (225.685)	Μουσείο Κόνιτσας (Φωτ. Έκθεση) Ν. Ιωαννίνων (5.267)
8	Μουσείο Πέλλης (211.490)	Μουσείο Άρτας (6.640)
9	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (207.901)	Μουσείο Αγρινίου Ν. Αιτωλοακαρνανίας (7.844)
10	Πύργος Πρόσφορου Ν. Χαλκιδική (155.564)	Αρχαιολογική Συλλογή Διστόμου Ν. Βοιωτία (8.963)

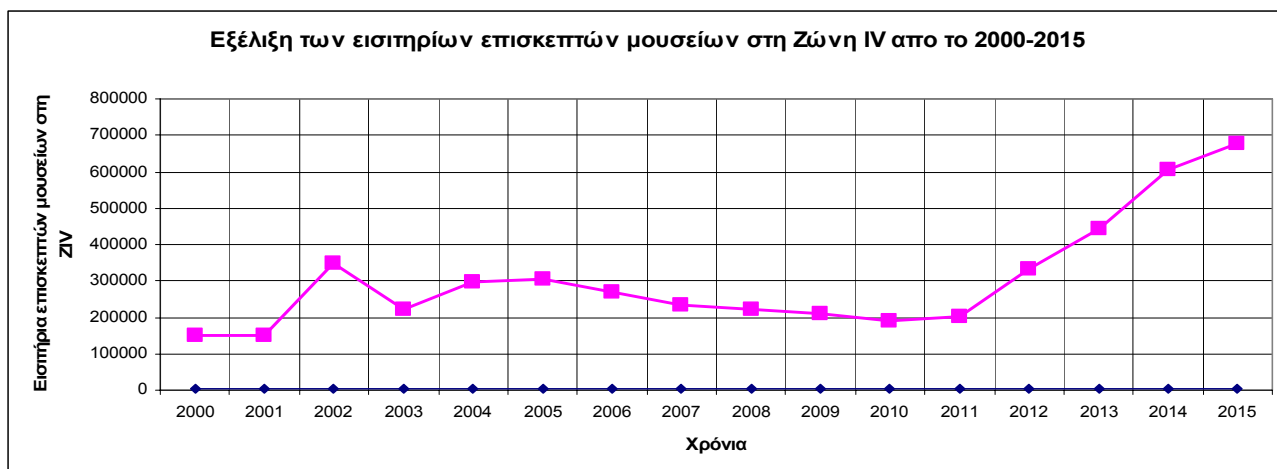
- Ενώ, με βάση το σύνολο των επισκεπτών το διάστημα 2010-2015 για τη Ζώνη IV:

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (785.713)	Μουσείο Κιλκίς (1.159)
2	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (450.032)	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (3.398)
3	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (280.846)	Μουσείο Πολυγύρου Ν. Χαλκιδική (3.662)
4	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (124.692)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (4.075)
5	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (87.028)	Μουσείο Άρτας (6.640)
6	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (83.432)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (7.501)
7	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (79.750)	Μουσείο Φλωρίνης (8.911)
8	Μουσείο Πέλλης (78.700)	Μονή Ζυγού Ουρανούπολης Ν. Χαλκιδική (10.781)
9	Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων (74.791)	Μουσείο Δράμας (14.182)
10	Αμφίπολις Ν. Σερρών (58.420)	Μουσείο Ηγουμενίτσας Ν. Θεσπρωτίας (16.159)

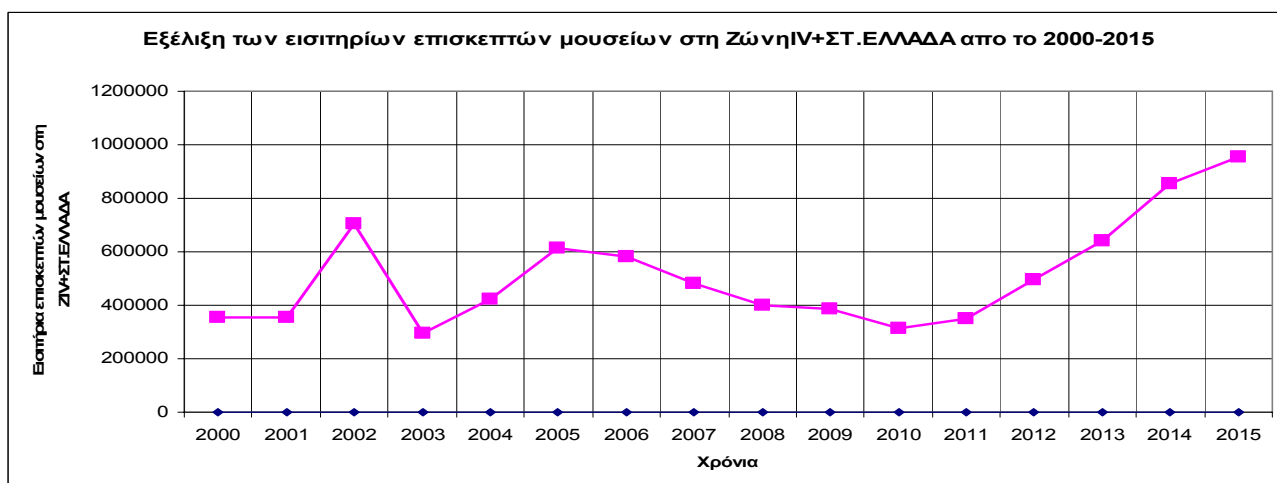
- Αντίστοιχα, για την Ζώνη IV' για το διάστημα 2010-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Μουσείο Δελφών Ν. Φωκίδος (877.516)	Μουσείο Θυρρείου Ν. Αιτωλοακαρνανίας (864)
2	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (785.713)	Μουσείο Κιλκίς (1.159)
3	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (450.032)	Αρχαιολογική συλλογή Ελάτειας Ν. Φθιώτιδος (1.594)
4	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (280.846)	Μουσείο Θηβών Ν. Βοιωτία (2.781)
5	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (124.692)	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (3.398)
6	Ιερά Μονή Οσίου Λουκά Ν. Βοιωτία (104.475)	Μουσείο Πολυγύρου Ν. Χαλκιδική (3.662)
7	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (87.028)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (4.075)
8	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (83.432)	Θέρμου Ν. Αιτωλοακαρνανία (4.115)
9	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (79.750)	Μουσείο Καρύστου Ν. Εύβοιας (5.178)
10	Μουσείο Πέλλης (78.700)	Μουσείο Χαλκίδος Ν. Εύβοιας (6.388)

Η εικόνα της εξέλιξης της επισκεψιμότητας των Μουσείων στη Ζώνη IV στη δεκαετία 2000-2015 δίνεται παρακάτω και σε γενικές γραμμές δείχνει μία ξαφνική αύξηση της ζήτησης των Μουσείων το έτος 2002 σε σχέση με τα προηγούμενα δύο χρόνια ενώ στο επόμενο έτος σημειώνεται σχετικά απότομη μείωση που έρχεται να μειωθεί για λίγο το έτος 2005. Από το 2005 μέχρι και το 2010 παρατηρείται σταδιακή μείωση της επισκεψιμότητας, που από το '11 και μέχρι το 2015 εκτοξεύεται, συγκεντρώνοντας το 2015 σχεδόν το διπλάσιο αριθμό επισκεπτών σε σχέση με το έτος 2002.



Η εξέλιξη της επισκεψιμότητας των Μουσείων στη Ζώνη IV' το διάστημα 2000-2015 σε γενικές γραμμές ταυτίζεται γραφικά με αυτή της Ζώνης IV παρουσιάζοντας τις ίδιες μεταβολές στο πέρασμα της δεκαπενταετίας.



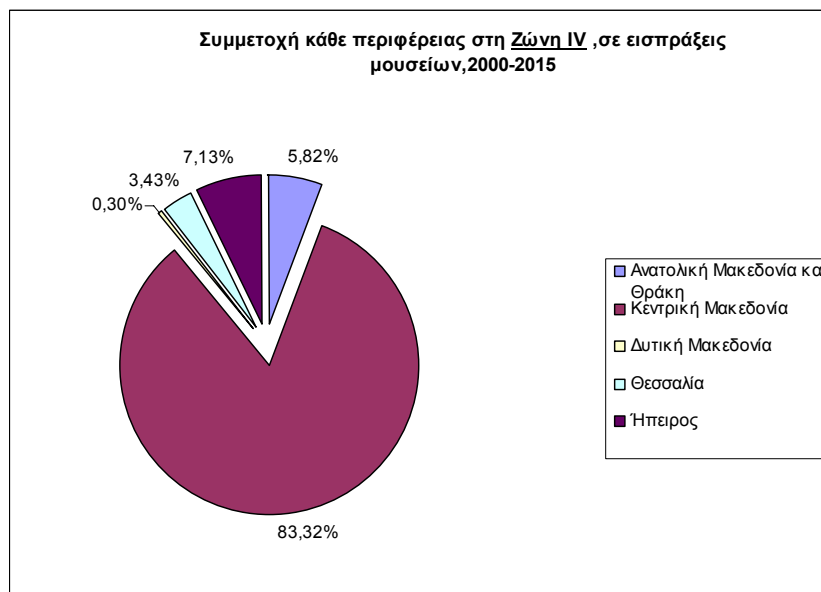
3.2 Εισπράξεις Μουσείων

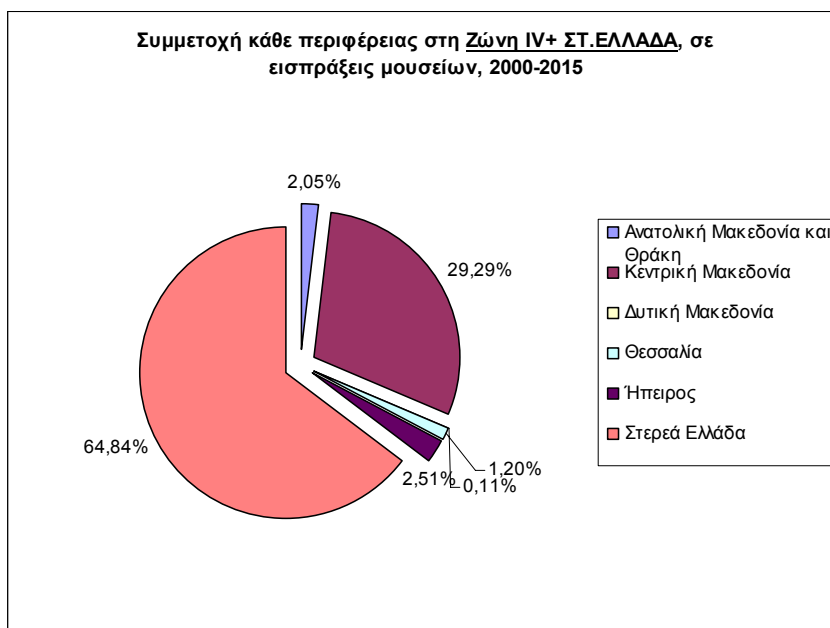
Σχετικά με τις εισπράξεις των μουσείων, για την περίοδο 2000-2015 το σύνολο της Ζώνης IV καθώς και το σύνολο της Χώρας παρουσιάζουν αύξηση κατά 115,52% και 58,08% αντίστοιχα. Δηλαδή η αύξηση των εισπράξεων στα μουσεία στη Ζώνη Επιρροής της Εγνατίας Οδού μετά το 2000 είναι διπλάσια από την αύξηση των εισπράξεων των μουσείων σε όλη τη χώρα.

Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις στη Ζώνη IV τις περιόδους '00-'05, '05-'10 και '10-'15 σημειώνουν αύξηση κατά 18,41%, 3,72% και 75,48% αντίστοιχα, ενώ στο σύνολο της χώρας οι αυξήσεις είναι αντίστοιχα 5,65%, 27,33% και 17,52%. Για το σύνολο της χώρας η αύξηση μετά το 2005 οφείλεται κυρίως στην λειτουργία του Μουσείου Ακρόπολης, στην Αθήνα. Η μεγάλη αύξηση της Ζώνης IV μετά το 2010 αποδίδεται στην πλήρη λειτουργία της Εγνατίας Οδού και στην λειτουργία του Μουσείου της Ηγουμενίτσας στον Νομό Θεσπρωτίας από το 2010. Αν στη

Ζώνη Επιρροής που εξετάζεται συμπεριληφθεί η **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**, οι αυξήσεις ανα 5ετία μετά το 2000 είναι : 38,71% , -26,61% και 55,25%. Για την μείωση της επισκεψιμότητας μετά το 2005 μέχρι και το 2010 οφείλεται κυρίως η μείωση των επισκεπτών του Νομού Βοιωτίας, ενώ ο μοναδικός Νομός της Στερεάς Ελλάδας που παρουσιάζει αύξηση τη συγκεκριμένη πενταετία είναι ο Νομός Εύβοιας με ποσοστό μεταβολής 1,48% εξαιτίας της σημαντικής αύξησης των επισκεπτών του Μουσείου της Καρύστου.

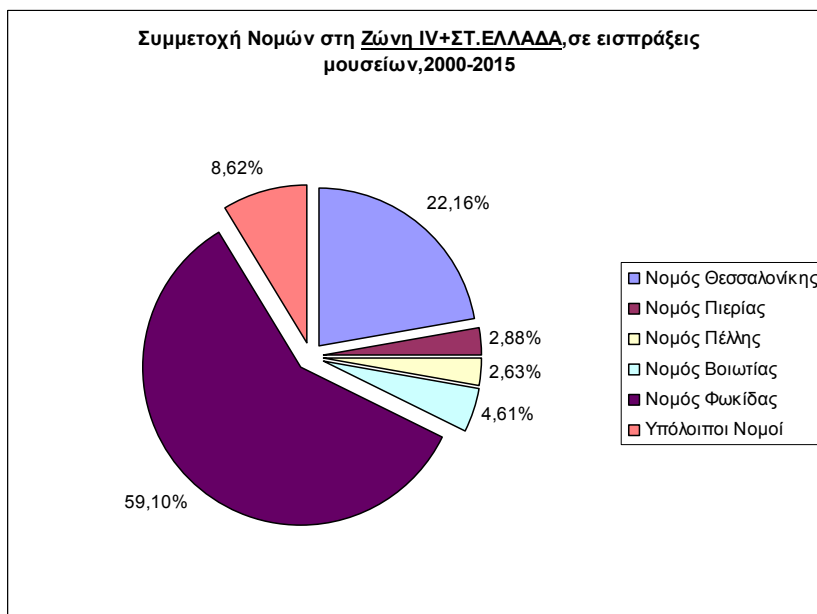
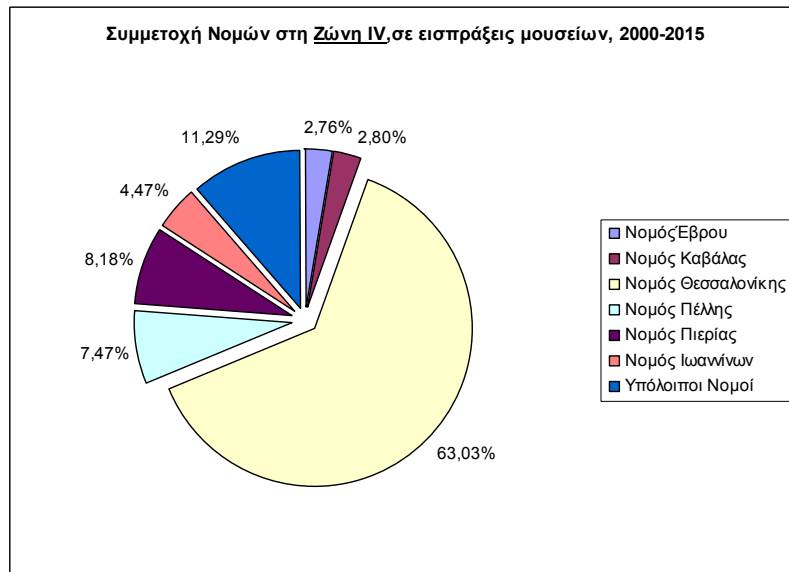
Σε επίπεδο Περιφερειών, την περίοδο **2000-2015**, όπως ήταν αναμενόμενο βάσει της επισκεψιμότητας που αναλύθηκε προηγουμένως, για το σύνολο της **Ζώνης IV**, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας εμφανίζει τις μεγαλύτερες εισπράξεις, οι οποίες αντιστοιχούν στο 83,32% του συνόλου της Ζώνης IV, στο 22,16% του συνόλου της Ζώνης IV' και στο 5,15% του συνόλου της Χώρας. Ενώ, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σημειώνει τις μικρότερες εισπράξεις που αντιστοιχούν στο 0,30% του συνόλου της Ζώνης IV, στο 0,11% του συνόλου της Ζώνης IV' και στο 0,02% του συνόλου της Χώρας. Για το σύνολο της **Ζώνης IV'**, σε αντίθεση με την επισκεψιμότητα, η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει τις μεγαλύτερες εισπράξεις μουσείων , οι οποίες αντιστοιχούν στο 64,84% του συνόλου της Ζώνης IV' και στο 11,40% του συνόλου της χώρας. Όπως για τη Ζώνη IV έτσι και για τη Ζώνη IV' η Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζει τις μικρότερες εισπράξεις σε μουσεία.





Σε επίπεδο Νομών, οι Νομοί που σημειώνουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στις εισπράξεις (πάνω από 100%) σε ολόκληρη την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2015 είναι ο Νομός Ημαθίας (576,81%), ο Νομός Θεσσαλονίκης(124,98%), ο Νομός Καβάλας (1051,06%), ο Νομός Μαγνησίας (131,79%) και ο Νομός Σερρών(307,73%). Αναλυτικότερα, για το διάστημα 2000-2005, ο Νομός με την πιο αξιοσημείωτη αύξηση είναι ο Νομός Χαλκιδικής (1088,92%), η οποία οφείλεται στην λειτουργία του Πύργου Προσφορίου στην Ουρανούπολη Χαλκιδικής από το 2005. Σημαντικές αυξήσεις την ίδια περίοδο σημειώνουν και οι Νομοί Πέλλης(168,52%) και Ημαθίας(126,00%). Την επόμενη πενταετία, 2005-2010, ο Νομός Καβάλας παρουσιάζει αύξηση της τάξεως των 788,30% που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην λειτουργία του μουσείου της Θάσου από το 2006. Την περίοδο 2010-2015 πολύ περισσότεροι Νομοί σημειώνουν μεγάλες αυξήσεις στις εισπράξεις των μουσείων με πρώτο στη σειρά το Νομό Θεσπρωτίας (2964,86%). Αυτή η τόσο μεγάλη μεταβολή οφείλεται στο γεγονός ότι το μοναδικό μουσείο του Νομού, το Μουσείο της Ηγουμενίτσας, άρχισε να λειτουργεί στα τέλη του 2009 σημειώνοντας έτσι έναν πολύ μικρό αριθμό εισπράξεων το 2010 ενώ τα επόμενα χρόνια λόγω της αναγνωρισιμότητας που έλαβε τα κέρδη πολλαπλασιάστηκαν προκαλώντας αυτή τη μεγάλη μεταβολή. Την ίδια περίοδο μεγάλη αύξηση σημειώνουν και οι Νομοί Ημαθίας (147,54%), Θεσσαλονίκης(106,28%),Μαγνησίας (165,12%), Σερρών(293,51%) και Βοιωτίας (184,35%).

Όπως ήταν αναμενόμενο βάσει της επισκεψιμότητας, για το σύνολο της **Ζώνης IV** την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2015, ο Νομός Θεσσαλονίκης εμφανίζει τις περισσότερες εισπράξεις μουσείων καταλαμβάνοντας το 63,03% του συνόλου της Ζώνης IV. Ακολουθούν οι Νομοί Πιερίας, Πέλλης και Ιωαννίνων με ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο της Ζώνης IV 8,18%, 7,47% και 4,47% αντίστοιχα. Ο Νομός Κιλκίς όπως στην επισκεψιμότητα έτσι και στις εισπράξεις μουσείων εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της Ζώνης IV με ποσοστό 0,02%. Για το σύνολο της **Ζώνης IV'** για την περίοδο 2000-2015, ο Νομός Φωκίδος συγκεντρώνει τις περισσότερες εισπράξεις μουσείων κατέχοντας το 59,10% του συνόλου της Ζώνης IV' και ακολουθεί ο Νομός Θεσσαλονίκης με ποσοστό συμμετοχής 22,16%. Ο Νομός Κιλκίς, όπως ήταν λογικό, και στο σύνολο της Ζώνης IV' έχει τη μικρότερη συμμετοχή, μόλις 0,006% του συνόλου της.



Τα 10 πρώτα και 10 τελευταία μουσεία της Ζώνης IV με βάση το σύνολο των εισπράξεων το διάστημα 2000-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (2.324.212)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (839)
2	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (1.175.271)	Μουσείο Κιλκίς (1.314)
3	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.668.081)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (2.523)
4	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (671.337)	Μουσείο Κομοτηνής Ν. Ροδόπη (3.570)
5	Μουσείο Πέλλης (612.706)	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (6.643)
6	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (329.273)	Μουσείο Ηγουμενίτσας Ν. Θεσπρωτίας (7.155)
7	Μουσείο Σαμοθράκης Ν. Έβρου (226.396)	Μουσείο Αιανής Ν. Κοζάνης (10.297)
8	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (185.113)	Μουσείο Άρτας (10.324)
9	Μουσείο Νικοπόλεως Ν. Πρεβέζης (178.496)	Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας Ν. Ημαθίας (13.010)
10	Πύργος Πρόσφορου Ν. Χαλκιδική (174.317)	Μουσείο Φλωρίνης (14.527)

Αντίστοιχα, για την Ζώνη IV' για το διάστημα 2000-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Μουσείο Δελφών Ν. Φωκίδος (13.784.706)	Μουσείο Θυρρείου Ν. Αιτωλοακαρνανίας (200)
2	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (2.324.212)	Αρχαιολογική συλλογή Ελάτειας Ν. Φθιώτιδος (215)
3	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (1.175.271)	Αρχαιολογικό Μουσείο Σχηματαρίου Ν. Βοιωτίας (741)
4	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.668.081)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (839)
5	Ιερά Μονή Οσίου Λουκά Ν. Βοιωτία (1.046.235)	Μουσείο Αγρινίου Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.010)
6	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (671.337)	Μουσείο Κιλκίς (1.314)
7	Μουσείο Πέλλης (612.706)	Θέρμου Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.750)
8	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (329.273)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (2.523)
9	Μουσείο Σαμοθράκης Ν. Έβρου (226.396)	Αρχαιολογική συλλογή Διστόμου Ν. Βοιωτίας (2.529)
10	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (185.113)	Μουσείο Κομοτηνής Ν. Ροδόπης (3.570)

Ενώ, με βάση το σύνολο των επισκεπτών το διάστημα 2010-2015 για τη Ζώνη IV:

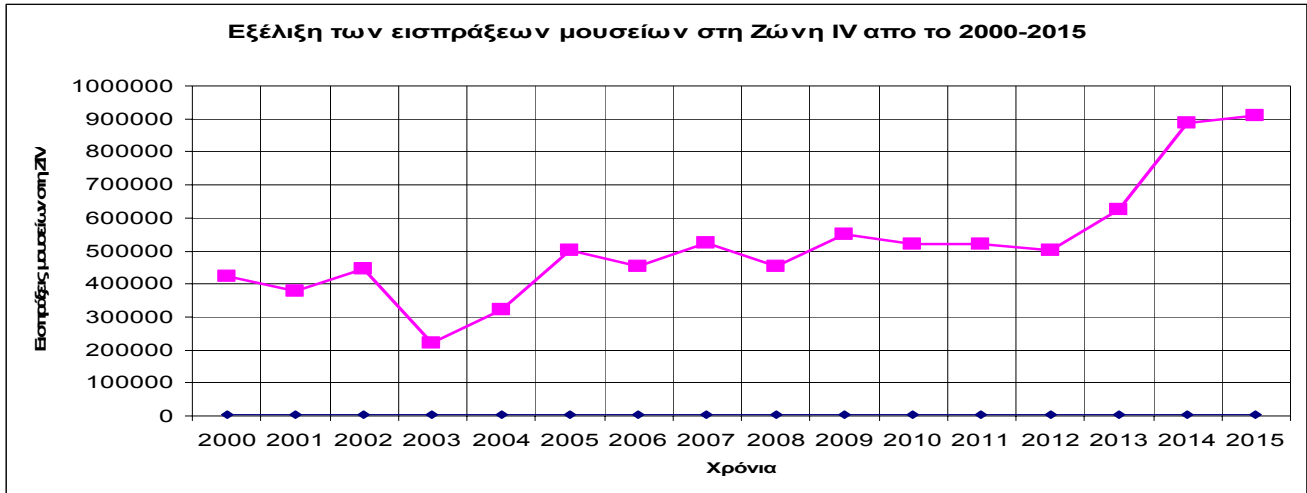
	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.332.777)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (839)
2	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (745.738)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (941)
3	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (656.730)	Μουσείο Κιλκίς (1.314)
4	Μουσείο Πέλλης (265.700)	Μουσείο Κομοτηνής Ν. Ροδόπη (3.570)
5	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (241.966)	Μουσείο Πολυγύρου Ν. Χαλκιδική (4.562)
6	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (125.214)	Μουσείο Φλωρίνης (5.238)
7	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (122.596)	Μουσείο Φιλίππων Ν. Καβάλας (6.643)
8	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (83.548)	Μουσείο Δράμας (6.693)
9	Μουσείο Σαμοθράκης Ν. Έβρου (60.898)	Μουσείο Ηγουμενίτσας Ν. Θεσπρωτίας (7.155)
10	Μουσείο Αμφίπολης Ν. Σερρών (57.885)	Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας Ν. Ημαθίας (7.850)

Αντίστοιχα, για την Ζώνη IV' για το διάστημα 2010-2015:

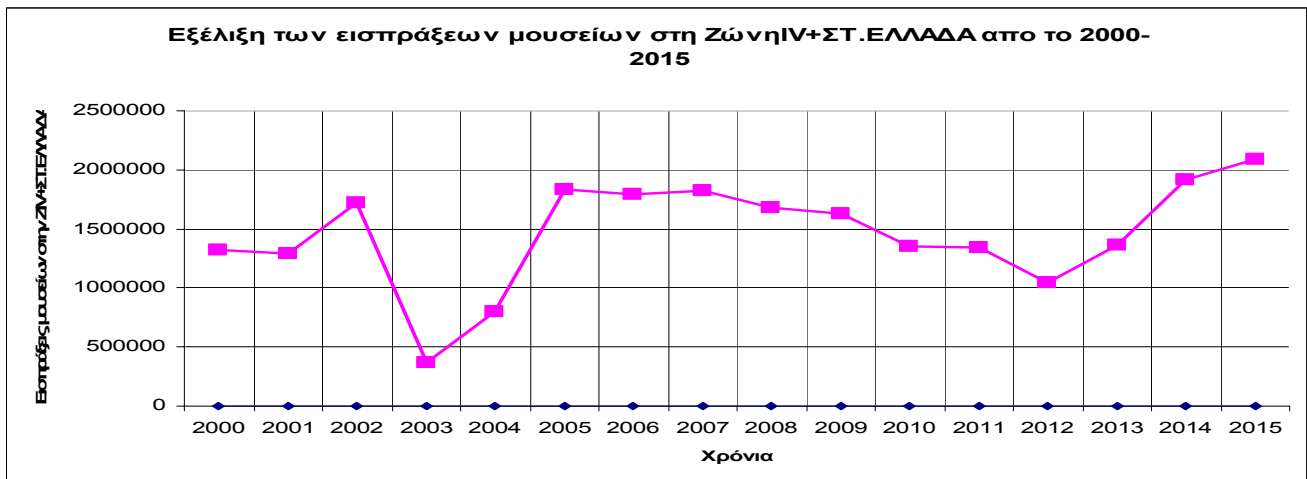
	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Μουσείο Δελφών Ν. Φωκίδος (4.757.869)	Μουσείο Θυρρείου Ν. Αιτωλοακαρνανίας (200)
2	Λευκός Πύργος Ν. Θεσσαλονίκης (1.332.777)	Αρχαιολογική συλλογή Ελάτειας Ν. Φθιώτιδος (215)
3	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Ν. Θεσσαλονίκης (745.738)	Αρχαιολογικό Μουσείο Σχηματαρίου Ν. Βοιωτίας (741)
4	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (656.730)	Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρωνία) Ν. Ροδόπη (839)
5	Ιερά Μονή Οσίου Λουκά Ν. Βοιωτία (266.917)	Μουσείο Αλμυρού Ν. Μαγνησίας (941)
6	Μουσείο Πέλλης (265.700)	Μουσείο Αγρινίου Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.010)
7	Μουσείο Δίου Ν. Πιερίας (241.966)	Μουσείο Κιλκίς (1.314)
8	Μουσείο Θάσου Ν. Καβάλας (125.214)	Θέρμου Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.750)
9	Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων (122.596)	Μουσείο Αταλάντης Ν. Φθιώτιδος (1.848)
10	Μουσείο Βόλου Ν. Μαγνησίας (83.548)	Αρχαιολογική συλλογή Διστόμου Ν. Βοιωτίας (2.529)

Η εικόνα της εξέλιξης των εισπράξεων των Μουσείων στη Ζώνη IV είναι ελαφρώς διαφορετική με αυτή της επισκεψιμότητας. Συγκεκριμένα, η μείωση των επισκεπτών που αναφέρθηκε παραπάνω για το έτος 2003 είναι αρκετά πιο απότομη για τις εισπράξεις. Επίσης, το διάστημα 2004-2005 παρατηρείται μία σταδιακή αύξηση και από εκεί και πέρα μέχρι το 2012 σημειώνεται μία ανομοιομορφία στις ετήσιες εισπράξεις. Τέλος, από το 2012 μέχρι και το 2014

οι εισπράξεις εκτοξεύονται απότομα και το 2014-2015 συνεχίζεται η αύξηση αλλά με μικρότερο ρυθμό.



Η εικόνα της εξέλιξης των εισπράξεων των Μουσείων στη Ζώνη IV' δεν διαφέρει πολύ μ αυτή της επισκεψιμότητας, μόνο η πτώση των εισπράξεων το έτος 2003 είναι πιο έντονη όπως και στη Ζώνη IV καθώς και οι εισπράξεις το 2005 είναι μεγαλύτερες από αυτές του 2002.



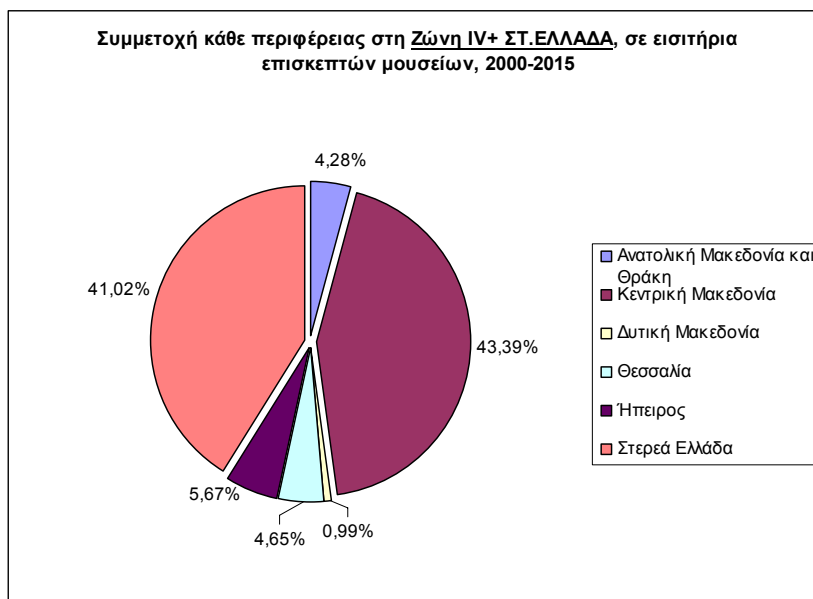
3.3. Εισιτήρια επισκεπτών σε Αρχαιολογικούς Χώρους

Όσον αφορά την επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων την περίοδο 2000-2015, τόσο το σύνολο της Ζώνης IV και της Ζώνης IV' όσο και το σύνολο της Χώρας παρουσιάζουν αύξηση (120,74%, 77,03% και 44,11% αντίστοιχα). Αναλυτικά, τις πενταετίες 2000-2005 και 2010-2015 και τα 3 σύνολα σημειώνουν αύξηση ενώ στο ενδιάμεσο 2005-2010 σημειώνουν μείωση (-43,59%, -46,35% και -19,53% αντίστοιχα).

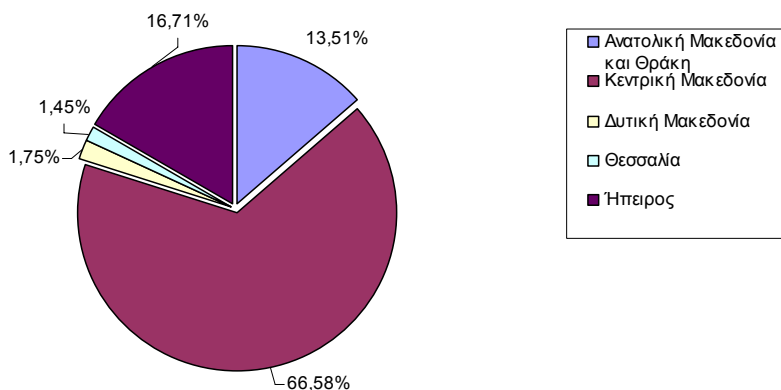
Το σύνολο των επισκεπτών αρχαιολογικών χώρων της Ζώνης IV αποτελεί το 4,84% του συνόλου της Χώρας και το σύνολο των επισκεπτών αρχ. χ. της Ζώνης IV' αποτελεί το 8,87% του συνόλου της Χώρας.

Σε επίπεδο Περιφερειών, την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2015 η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σημειώνει τον μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών συγκριτικά με τις Περιφέρειες της **Ζώνης IV**, συγκεκριμένα καταλαμβάνει το 66,58% του συνόλου της Ζώνης και ακολουθούν η Ήπειρος και η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη με ποσοστά συμμετοχής 16,71% και 13,51% αντίστοιχα. Ενώ, για τη **Ζώνη IV'**, η Περιφέρεια με το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών είναι η Στερεά Ελλάδα με ποσοστό συμμετοχής 45,46% και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Ήπειρος με 36,31% και 9,11% αντίστοιχα.

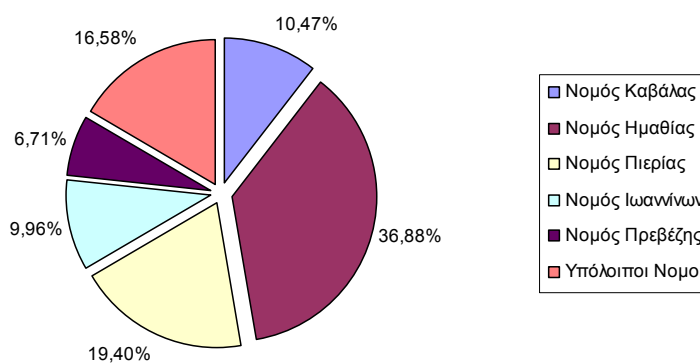
Σε επίπεδο Νομών, για το σύνολο της **Ζώνης IV**, ο Νομός με τους περισσότερους επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους, σε αντίθεση με τα μουσεία, είναι ο Νομός Ημαθίας με ποσοστό συμμετοχής 36,88% του συνόλου της Ζώνης. Ο Νομός Θεσσαλονίκης, ενώ αποτελεί τον πρώτο Νομό στη Ζώνη IV ως προς την επισκεψιμότητα του σε μουσεία, στους αρχαιολογικούς χώρους συγκεντρώνει μόνο 34.045 επισκέπτες το διάστημα 2000-2015, διότι στοιχεία επισκεψιμότητας για τη Ρωμαϊκή Αγορά, που είναι ο μοναδικός αρχαιολογικός χώρος, έχουμε από το 2013 και μετά. Μετά τον Νομό Ημαθίας ακολουθεί ο Νομός Πιερίας με ποσοστό 19,40% και ο Νομός Καβάλας με 10,47%. Ο Νομός με τους λιγότερους επισκέπτες είναι ο Νομός Θεσπρωτίας με συνολικό αριθμό επισκεπτών, από το 2000-2015, μόνο 1975 επισκέπτες (0.04% του συνόλου της Ζώνης IV). Αναφορικά για τη **Ζώνη IV'**, τους περισσότερους επισκέπτες τους σημειώνει ο Νομός Φωκίδος με ποσοστό συμμετοχής 45% του συνόλου της Ζώνης και ακολουθούν οι Νομοί Ημαθίας και Πιερίας (20,11% και 10,58% αντίστοιχα). Τους λιγότερους επισκέπτες τους συναντάμε στον Νομό Θεσπρωτίας και καταλαμβάνουν μόνο το 0,02% του συνόλου των επισκεπτών αρχ. χ. της Ζώνης IV'.

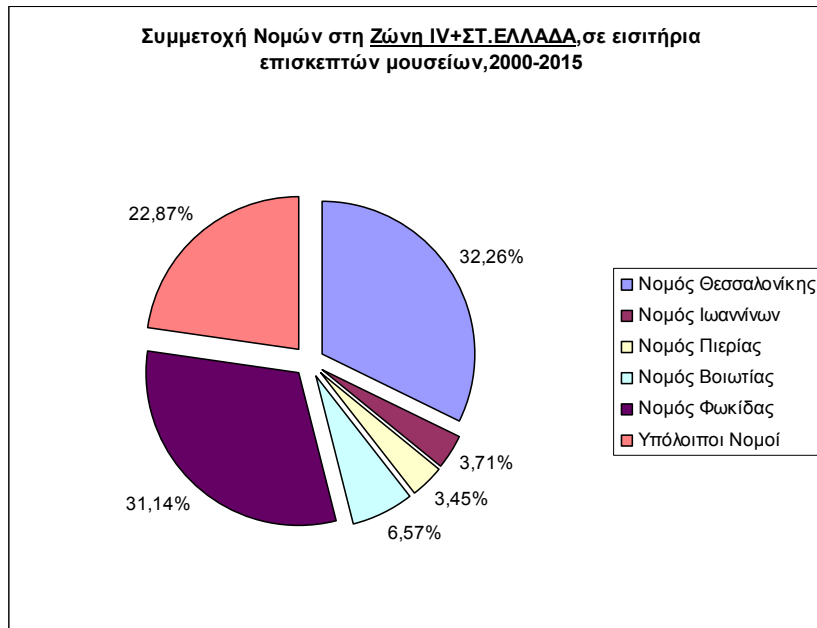


Συμμετοχή κάθε Περιφέρειας στη Ζώνη IV, σε εισιτήρια επίσκεπτών αρχαιολογικών χώρων, 2000-2015



Συμμετοχή Νομών στη Ζώνη IV, σε εισιτήρια επίσκεπτών αρχαιολογικών χώρων, 2000-2015





Οι Νομοί που εμφανίζουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους (πάνω από 100%) σε ολόκληρη την εξεταζόμενη περίοδο (2000-2015) είναι ο Νομός Μαγνησίας (1868,42%), ο Νομός Χαλκιδικής (635,18%), ο Νομός Καβάλας (338,62%) και ο Νομός Ημαθίας (137,89%). Αναλυτικά, την περίοδο 2000-2005, ο Νομός με τη μεγαλύτερη αύξηση των επισκεπτών του είναι πάλι ο Νομός Μαγνησίας με μεταβολή της τάξεως των 1805%, που οφείλεται στην πολύ μεγάλη αύξηση της επισκεψιμότητας του Αρχαιολογικού χώρου Διμήνι το 2005 σε σχέση με το 2000. Σημαντική αύξηση, την ίδια περίοδο, σημειώνει και ο Νομός Καβάλας (264,22%), η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι ο Αρχαιολογικός Χώρος Φίλιπποι από το 2001 και μετά τριπλασίασε τους επισκέπτες του. Την επόμενη πενταετία (2005-2010) ο μοναδικός Νομός που παρουσιάζει αύξηση στους επισκέπτες είναι ο Νομός Πρεβέζης με αύξηση μόλις 0,63% ενώ όλοι οι υπόλοιποι Νομοί σημειώνουν μείωση. Στην τελευταία πενταετία της εξεταζόμενης περιόδου (2010-2015), σε αντίθεση με την προηγούμενη, όλοι οι Νομοί εμφανίζουν αύξηση της επισκεψιμότητας τους με σημαντικότερες τις μεταβολές των Νομών: Έβρου (144,28%), Ημαθίας (230,09%), Ιωαννίνων (104,80%), Μαγνησίας (600,37%) και Χαλκιδικής (647,74%). Η μεγάλη μεταβολή που παρουσιάζει ο Νομός Χαλκιδικής οφείλεται στο γεγονός ότι στοιχεία επισκεψιμότητας για το Σπήλαιο Πετραλώνων έχουμε μόνο από το 2012 και μετά. Το ίδιο και για τον Νομό Μαγνησίας, η προσθήκη των στοιχείων επισκεψιμότητας του Αρχαιολογικού Χώρου Φθιώτιδα Θηβών απ το 2012 σε συνδυασμό με την αύξηση της επισκεψιμότητας του Διμήνι συντελούν στην μεγάλη του μεταβολή το διάστημα αυτό.

Οι 10 πρώτοι και 10 τελευταίοι αρχαιολογικοί χώροι της **Ζώνης IV** με βάση το σύνολο των επισκεπτών τους το διάστημα 2000-2015

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (1.809.402)	Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (112)
2	Δίον Ν. Πιερίας (672.410)	Αρχαιολογικός χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (191)
3	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (547.457)	Αρχαιολογικός χώρος Βασιλικής Νεκρόπολις Ν. Κοζάνης (579)
4	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (520.782)	Αρχαιολογικός χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (677)
5	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (342.412)	Αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (995)
6	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (310.975)	Αρχαιολογικός χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (5.202)
7	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (181.872)	Αρχαιολογικός χώρος Φθιώτιδων Θηβών (Ν. Αγκιάλος) Ν. Μαγνησίας (6.936)
8	Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλης (164.110)	Σπήλαιο Θεόπετρας Ν. Τρικάλων (16.287)
9	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (158.413)	Ρωμαϊκή Αγορά Ν. Θεσσαλονίκης (34.045)
10	Ανάκτορο Βεργίνας Ν. Ημαθίας (119.322)	Κασσιόπη Ν. Πρεβέζης (40.085)

Αντίστοιχα, για την **Ζώνη IV'** για το διάστημα 2000-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Δελφοί Ν. Φωκίδος (4.315.746)	Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (112)
2	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (1.809.402)	Αρχαιολογικός χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (191)
3	Δίον Ν. Πιερίας (672.410)	Αρχαιολογικός χώρος Βασιλικής Νεκρόπολις Ν. Κοζάνης (579)
4	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (520.782)	Αρχαιολογικός χώρος Παλαίρου Ν. Αιτωλοακαρνανία (674)
5	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (547.457)	Αρχαιολογικός χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (677)
6	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (342.412)	Αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (995)
7	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (310.975)	Ρωμαϊκές Θέρμες Αγ. Θωμά Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.071)
8	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (181.872)	Αρχαιολογικός χώρος Καλυδώνας Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.352)
9	Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλης (164.110)	Αρχαιολογικός χώρος Οινιάδων Ν. Αιτωλοακαρνανία (3.802)
10	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (119.322)	Αρχαιολογικός χώρος Νέο Μοναστήρι Προέρνα Ν. Φθιώτιδος (4.832)

Ενώ με βάση το σύνολο των επισκεπτών το διάστημα 2010-2015 για τη Ζώνη IV:

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (826.582)	Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (112)
2	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (221.919)	Αρχαιολογικός χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (191)
3	Δίον Ν. Πιερίας (210.632)	Αρχαιολογικός χώρος Βασιλικής Νεκρόπολης Ν. Κοζάνης (579)
4	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (194.464)	Αρχαιολογικός χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (677)
5	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (181.872)	Αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (995)
6	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (135.835)	Αρχαιολογικός χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (5.202)
7	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (116.583)	Αρχαιολογικός χώρος Φθιώτιδων Θηβών Ν. Μαγνησίας (6.936)
8	Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλης (41.720)	Κασσιόπη Ν. Πρεβέζης (13.062)
9	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (46.199)	Αιανή Ν. Κοζάνης (16.214)
10	Ανάκτορο Βεργίνας Ν. Ημαθίας (34.045)	Σπήλαιο Θεόπετρας Ν. Τρικάλων (16.287)

Αντίστοιχα, για την Ζώνη IV' για το διάστημα 2010-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Δελφοί Ν. Φωκίδος (1.403.896)	Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (112)
2	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (826.582)	Αρχαιολογικός χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (191)
3	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (221.919)	Αρχαιολογικός χώρος Βασιλικής Νεκρόπολης Ν. Κοζάνης (579)
4	Δίον Ν. Πιερίας (210.632)	Αρχαιολογικός χώρος Παλαίρου Ν. Αιτωλοακαρνανία (674)
5	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (194.464)	Αρχαιολογικός χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (677)
6	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (181.872)	Αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (995)
7	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (135.835)	Ρωμαϊκές Θέρμες Αγ. Θωμά Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.071)
8	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (116.583)	Αρχαιολογικός χώρος Καλυδώρας Ν. Αιτωλοακαρνανία (1.352)
9	Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλης (41.720)	Αρχαιολογικός χώρος Οινιάδων Ν. Αιτωλοακαρνανία (3.802)
10	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (46.199)	Αρχαιολογικός χώρος Νέο Μοναστήρι Προέρνα Ν. Φθιώτιδος (4.832)

Η εξέλιξη της επισκεψιμότητας των Αρχαιολογικών Χώρων στη Ζώνη IV στο πέρασμα της δεκαπενταετίας είναι πιο ομαλή σε σχέση με αυτή των Μουσείων. Το 2002 σημειώνεται και εδώ μια μικρή αύξηση, ενώ ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει και το έτος 2006. Το 2010 σημειώνει τη λιγότερη επισκεψιμότητα και από εκεί και πέρα παρατηρείται σταδιακή αύξηση μέχρι το 2014, ενώ το 2015 εμφανίζει μικρή μείωση σε σχέση με το 2014.



Η εικόνα της εξέλιξης της επισκεψιμότητας στους Αρχαιολογικούς Χώρους στη Ζώνη IV' είναι αρκετά διαφορετική από αυτή των Μουσείων. Το 2002 σημειώνει και εδώ αύξηση στους επισκέπτες που συνεχίζεται, όμως, και το 2003. Από το 2004- 2006 παρουσιάζει συνεχόμενη αύξηση, ενώ από το 2006-2010 η επισκεψιμότητα μειώνεται σταδιακά. Η εικόνα της από το 2010 και μετά ταυτίζεται με αυτή της Ζώνης IV.

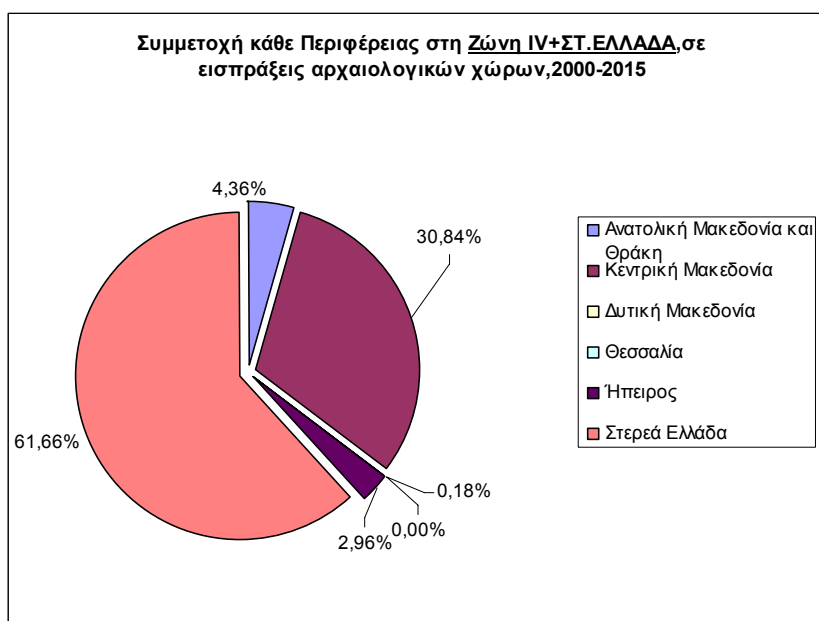
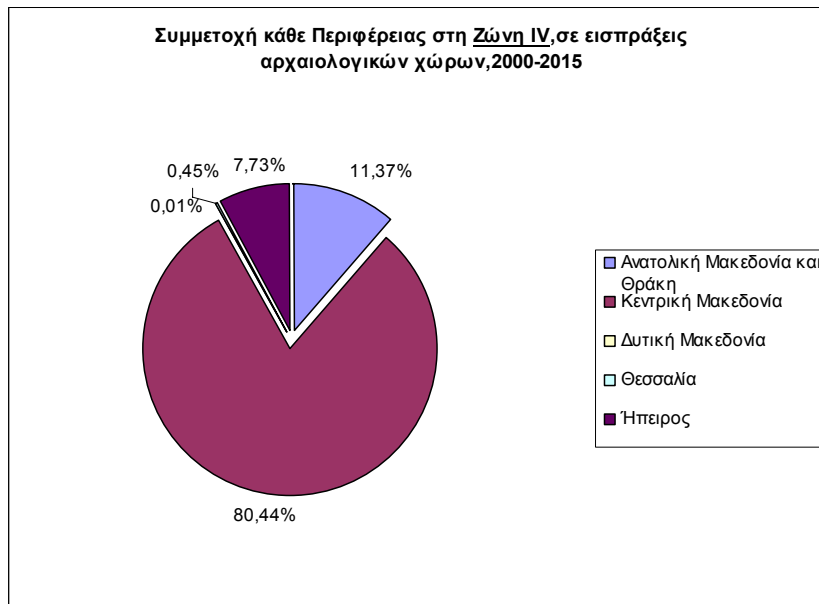


3.4 Εισπράξεις Αρχαιολογικών Χώρων

Σχετικά με τις εισπράξεις των αρχαιολογικών χώρων, για την περίοδο 2000-2015 το σύνολο της Ζώνης IV και IV' καθώς και το σύνολο της Χώρας παρουσιάζουν αύξηση. Η μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζεται στο σύνολο της Ζώνης IV (152,53%), ακολουθεί το σύνολο της Χώρας (84,22%) και τέλος το σύνολο της Ζώνης IV' (67,28%). Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις από τους αρχαιολογικούς χώρους στη Ζώνη IV και IV' αλλά και στη Χώρα τις περιόδους '00-'05 και '10-

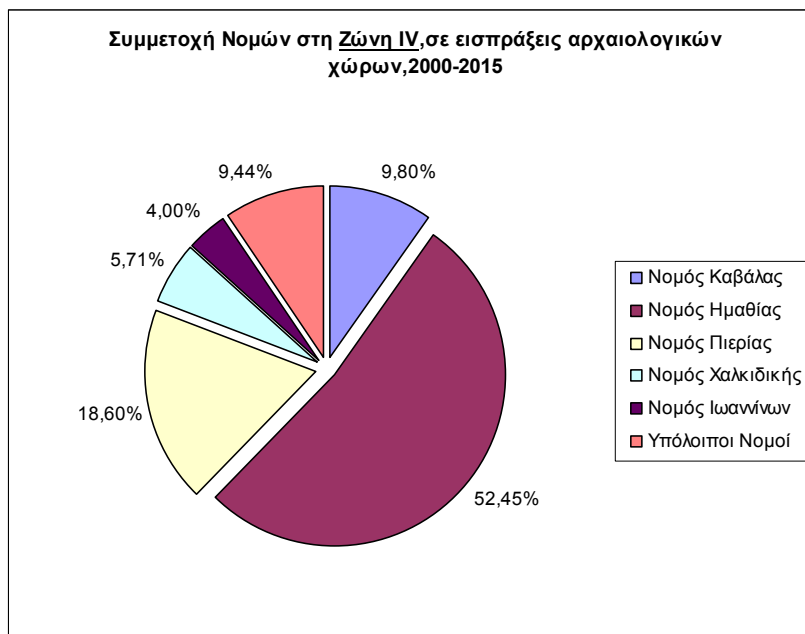
'15 σημειώνουν αύξηση ενώ την περίοδο '05-'10, όπως ήταν αναμενόμενο βάσει της μειωμένης επισκεψιμότητας το διάστημα αυτό, σημειώνουν μείωση.

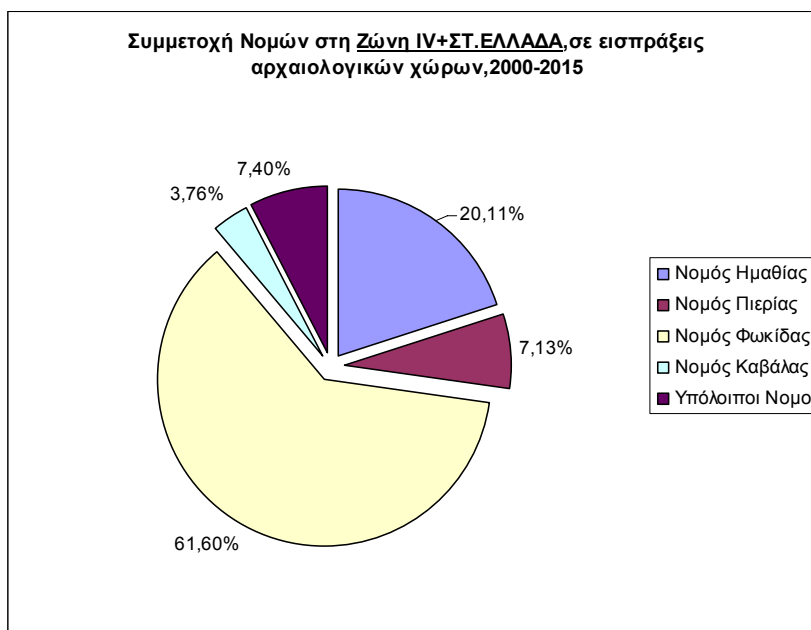
Σε επίπεδο Περιφερειών, την περίοδο 2000-2015, για το σύνολο της **Ζώνης IV**, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας εμφανίζει τις μεγαλύτερες εισπράξεις, οι οποίες αντιστοιχούν στο 80,44% του συνόλου της Ζώνης IV, στο 30,84% του συνόλου της Ζώνης IV' και στο 2,08% του συνόλου της Χώρας. Ενώ, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σημειώνει τις μικρότερες εισπράξεις που αντιστοιχούν στο 0,01% του συνόλου της Ζώνης IV και σχεδόν είναι αμελητέες στο σύνολο της Ζώνης IV' και στο σύνολο της Χώρας. Παρόμοια για το σύνολο της **Ζώνης IV'**, βάσει της επισκεψιμότητας, η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει τις μεγαλύτερες εισπράξεις μουσείων, οι οποίες αντιστοιχούν στο 61,66% του συνόλου της Ζώνης IV' και στο 4,15% του συνόλου της χώρας. Όπως για τη Ζώνη IV έτσι και για τη Ζώνη IV' η Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζει τις μικρότερες εισπράξεις σε μουσεία.



Σε επίπεδο Νομών, οι Νομοί που σημειώνουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στις εισπράξεις (πάνω από 100%) σε ολόκληρη την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2015 είναι ο Νομός Ημαθίας (167,22%), ο Νομός Καβάλας (452,75%), ο Νομός Μαγνησίας (103,95%) και ο Νομός Χαλκιδικής (1132,60%). Αναλυτικότερα, για το διάστημα 2000-2005, οι Νομοί με τις πιο σημαντικές αυξήσεις είναι οι Νομοί Μαγνησίας (374,20%), Καβάλας (344,61%) και Ημαθίας (110,99%). Την επόμενη πενταετία, 2005-2010, όλοι οι Νομοί σημειώνουν μειώσεις στις εισπράξεις από τους αρχαιολογικούς χώρους. Την περίοδο 2010-2015 ο Νομός Χαλκιδικής, λόγω της προσθήκης στοιχείων για τις εισπράξεις του Σπηλαιού των Πετραλώνων από το 2012 και μετά, σημειώνει αξιοσημείωτη αύξηση της τάξης των 798,62%.

Βάσει της επισκεψιμότητας των Αρχαιολογικών Χώρων που αναλύθηκε παραπάνω, για το σύνολο της Ζώνης IV την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2015, ο Νομός Ημαθίας εμφανίζει τις μεγαλύτερες εισπράξεις μουσείων καταλαμβάνοντας το 52,45% του συνόλου της Ζώνης IV. Ακολουθούν οι Νομοί Πιερίας, Καβάλας και Χαλκιδικής με ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο της Ζώνης IV 18,60%, 9,80% και 5,71% αντίστοιχα. Όσον αφορά τον Νομό με τη μικρότερη συμμετοχή στις εισπράξεις της Ζώνης IV δεν ταυτίζεται με τον Νομό Θεσπρωτίας που εμφανίζει την μικρότερη επισκεψιμότητα. Τις λιγότερες εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους τις σημειώνει ο Νομός Κοζάνης με ποσοστό συμμετοχής 0,003% του συνόλου της Ζώνης. Για το σύνολο της Ζώνης IV' για την περίοδο 2000-2015, ο Νομός Φωκίδος συγκεντρώνει τις μεγαλύτερες εισπράξεις μουσείων κατέχοντας το 61,60% του συνόλου της Ζώνης IV' και ακολουθεί ο Νομός Ημαθίας με ποσοστό συμμετοχής 20,11%. Ο Νομός Φθιώτιδος έχει τη μικρότερη συμμετοχή, καλύπτοντας μόλις το 0,0001% του συνόλου της.





Οι 10 πρώτοι και 10 τελευταίοι αρχαιολογικοί χώροι της Ζώνης IV με βάση το σύνολο των εισπράξεων το διάστημα 2000-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (6.722.635)	Αρχαιολογικός Χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (41)
2	Δίον Ν. Πιερίας (2.068.141)	Αρχαιολογικός Χώρος Βασιλικής Νεκρόπολης Ν. Κοζάνης (163)
3	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (1.361.818)	Αρχαιολογικός Χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (181)
4	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (601.127)	Αιανή Ν. Κοζάνης (190)
5	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (515.142)	Αρχαιολογικός Χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (243)
6	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (487.927)	Αρχαιολογικός Χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (350)
7	Πέλλα (482.028)	Αρχαιολογικός Χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (823)
8	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (360.978)	Σέσκλο Ν. Μαγνησίας (1.556)
9	Όλυνθος Ν. Χαλκιδικής (317.133)	Αρχαιολογικός Χώρος Φθιώτιδων Θηβών Ν. Μαγνησίας (2.275)
10	Ανάκτορο Βεργίνας Ν. Ημαθίας (276.934)	Αρχαιολογικός Χώρος Νικόπολης Ν. Πρεβέζης (9.224)

Αντίστοιχα, για τη **Ζώνη IV'** για το διάστημα 2000-2015:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Δελφοί Ν. Φωκίδος (22.317.717)	Αρχαιολογικός Χώρος Νέο Μοναστ. Προέρνα Ν. Φθιώτιδος (20)
2	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (6.722.635)	Αρχαιολογικός Χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (41)
3	Δίον Ν. Πιερίας (2.068.141)	Αρχαιολογικός Χώρος Βασιλικής Νεκρόπολις Ν. Κοζάνης (163)
4	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (1.361.818)	Αρχαιολογικός Χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (181)
5	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (601.127)	Αιανή Ν. Κοζάνης (190)
6	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (515.142)	Αρχαιολογικός Χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (243)
7	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (487.927)	Αρχαιολογικός Χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (350)
8	Πέλλα (482.028)	Αρχαιολογικός Χώρος Καλυδώνας Ν. Αιτωλοακαρνανία (485)
9	Νεκρομαντείο Αχέροντα Ν. Πρεβέζης (360.978)	Ρωμαϊκές Θέρμες Αγ. Θωμά Ν. Αιτωλοακαρνανία (583)
10	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (317.133)	Αρχαιολογικός Χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (823)

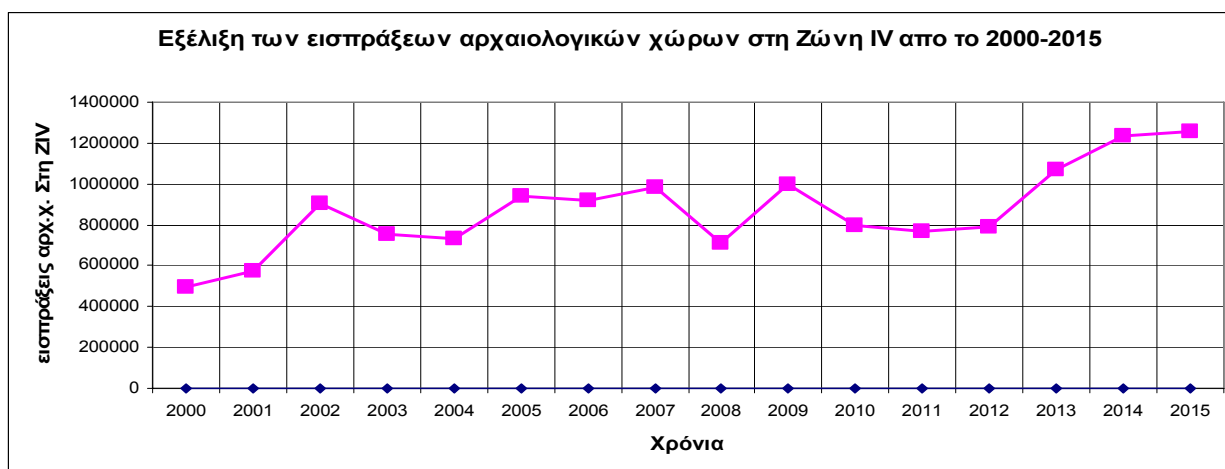
 Ενώ, με βάση το σύνολο των επισκεπτών το διάστημα 2010-2015 για τη **Ζώνη IV:**

	10 πρώτα της Ζώνης IV	10 τελευταία της Ζώνης IV
1	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (3.122.244)	Αρχαιολογικός Χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (41)
2	Δίον Ν. Πιερίας (732.868)	Αρχαιολογικός Χώρος Βασιλικής Νεκρόπολις Ν. Κοζάνης (163)
3	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (574.396)	Αρχαιολογικός Χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (181)
4	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (475.709)	Αιανή Ν. Κοζάνης (190)
5	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (226.490)	Αρχαιολογικός Χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (243)
6	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (187.970)	Αρχαιολογικός Χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (350)
7	Πέλλα (156.000)	Αρχαιολογικός Χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (823)
8	Κασσιόπη Ν. Πρεβέζης (100.342)	Σέσκλο Ν. Μαγνησίας (1.556)
9	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (91.409)	Αρχαιολογικός Χώρος Φθιώτιδων Θηβών Ν. Μαγνησίας (2.275)
10	Ιερό Μεγ. Θεών Σαμοθράκη Ν. Έβρου (71.877)	Αρχαιολογικός Χώρος Νικόπολις Ν. Πρεβέζης (9.224)

Αντίστοιχα, για την **Ζώνη IV'** για το διάστημα **2010-2015**:

	10 πρώτα της Ζώνης IV'	10 τελευταία της Ζώνης IV'
1	Δελφοί Ν. Φωκίδος (7.568.303)	Αρχαιολογικός Χώρος Νέο Μοναστ. Προέρνα Ν. Φθιώτιδος (20)
2	Βασιλικοί Τάφοι Βεργίνας Ν. Ημαθίας (3.122.244)	Αρχαιολογικός Χώρος Πύργου Ραγίου Ν. Θεσπρωτίας (41)
3	Δίον Ν. Πιερίας (732.868)	Αρχαιολογικός Χώρος Βασιλικής Νεκρόπολις Ν. Κοζάνης (163)
4	Φίλιπποι Ν. Καβάλας (574.396)	Αρχαιολογικός Χώρος Ελέας Ν. Θεσπρωτίας (181)
5	Σπήλαιο Πετραλώνων Ν. Χαλκιδικής (475.709)	Αιανή Ν. Κοζάνης (190)
6	Κάστρο Πλαταμώνα Ν. Πιερίας (226.490)	Αρχαιολογικός Χώρος Ντόλιανης Ν. Θεσπρωτίας (243)
7	Δωδώνη Ν. Ιωαννίνων (187.970)	Αρχαιολογικός Χώρος Γιτάνων Ν. Θεσπρωτίας (350)
8	Πέλλα (156.000)	Αρχαιολογικός Χώρος Καλυδώνας Ν. Αιτωλοακαρνανία (485)
9	Κασσιόπη Ν. Πρεβέζης (100.342)	Ρωμαϊκές Θέρμες Αγ. Θωμά Ν. Αιτωλοακαρνανία (583)
10	Όλυθος Ν. Χαλκιδικής (91.409)	Αρχαιολογικός Χώρος Άργους Ορεστικού Ν. Καστοριάς (823)

Η εξέλιξη των εισπράξεων των Αρχαιολογικών Χώρων στη Ζώνη IV στο πέρασμα των χρόνων από το 2000-2015 φαίνεται στο σχήμα. Η εικόνα της δεν διαφέρει πολύ απ αυτή της επισκεψιμότητας, με τις διαφορά ότι ενώ το 2006 η ετήσια επισκεψιμότητα είναι μεγαλύτερη απ αυτή του 2005 και 2007, οι εισπράξεις είναι μικρότερες. Επίσης, ενώ το 2010 παρουσιάζει το μικρότερο αριθμό επισκεπτών, οι μικρότερες εισπράξεις καταγράφονται στα έτη 2000, 2001 και 2008.



Το ίδιο και για την Ζώνη IV', δεν διαφέρει πολύ από την εικόνα της εξέλιξης της επισκεψιμότητας. Συγκεκριμένα, οι διαφορές βρίσκονται στο γεγονός ότι οι μεταβολές των εισπράξεων είναι πιο απότομες σε σχέση με την επισκεψιμότητα και όπως και στη Ζώνη IV, υπάρχει μείωση στις εισπράξεις του 2006 παρά την αυξημένη επισκεψιμότητα την χρονιά εκείνη. Τέλος, το 2012 ενώ η επισκεψιμότητα είναι η υψηλότερη στο διάστημα 2008-2012, οι εισπράξεις όμως στο ίδιο διάστημα είναι οι χαμηλότερες.



4. Συμπεράσματα

Όσον αφορά τα συμπεράσματα για τα Μουσεία στη Ζώνη Επιρροής IV της Εγνατίας Οδού παρατηρείται σχετική αντιστοιχία της επισκεψιμότητας με τις εισπράξεις. Συγκεκριμένα, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών αλλά και εισπράξεων τη δεκαετία 2000-2015 με το Νομό Θεσσαλονίκης να κατέχει την πρώτη θέση και στις δύο παραμέτρους. Ο Λευκός Πύργος, ενώ, εμφανίζει τους περισσότερους επισκέπτες, όσον αφορά τις εισπράξεις κατέχει την 3 θέση με το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης να βρίσκεται πρώτο στη σειρά. Το Κιλκίς σαν Νομός, αν και κατέχει την τελευταία θέση ως προς την επισκεψιμότητα και τις εισπράξεις, το Μουσείο του δεν συγκεντρώνει τις λιγότερες εισπράξεις.

Για τα Μουσεία της Ζώνης IV' για το διάστημα 2000-2015, ενώ στην επισκεψιμότητα η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών με το Νομό Θεσσαλονίκης να έρχεται πρώτος, ως προς τις εισπράξεις η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι αυτή με τα περισσότερες εισπράξεις, προερχόμενα κυρίως από το Νομό Φωκίδος, καλύπτοντας σχεδόν το 60% των εισπράξεων όλης της Ζώνης IV'. Και για τις δύο παραμέτρους, όμως, το Μουσείο των Δελφών κατέχει την πρώτη θέση σε επισκέπτες και σε εισπράξεις. Το Κιλκίς όπως και για τη Ζώνη IV σημειώνει το μικρότερο αριθμό επισκεπτών και τις λιγότερες εισπράξεις σαν Νομός.

Σχετικά με τους Αρχαιολογικούς Χώρους, όσον αφορά τη Ζώνη Επιρροής IV της Εγνατίας Οδού, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνει, πάλι, για το διάστημα 2000-2015 τους περισσότερους επισκέπτες και εισπράξεις με το Νομό Ημαθίας να έρχεται πρώτος, καλύπτοντας σχεδόν το 37% των επισκεπτών και το 53% των εισπράξεων όλης της Ζώνης. Συγκεκριμένα, οι Βασιλικοί τάφοι της Βεργίνας στο Νομό Ημαθίας είναι αυτοί που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών και εισπράξεων.

Όσον αφορά τους Αρχαιολογικούς Χώρους της Ζώνης IV' για το ίδιο διάστημα, οι Δελφοί στο Νομό Φωκίδος με 4.315.746 επισκέπτες και 22.317.717 ευρώ σε εισπράξεις κατέχουν τον μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών και εισπράξεων και ακολουθούν οι Βασιλικοί τάφοι της Βεργίνας στο Νομό Ημαθίας.

